

4. Zdravotní péče

Zdravotní stav

Od roku 2010 můžeme na Vysočině u mužů i u žen pozorovat postupný nárůst rozsahu ambulantní lékařské péče, vyjádřený počtem návštěv (nebo kontaktů) na jednoho obyvatele. Zvýšení počtu návštěv bylo u obou pohlaví srovnatelné (1,35 u mužů, 1,48 u žen), dlouhodobě však platí, že lékaře mnohem častěji navštěvují ženy, což platí jak pro praktické lékaře (i pro dětské a dorostové), ambulantní specialisty i pro fyzioterapeuty.

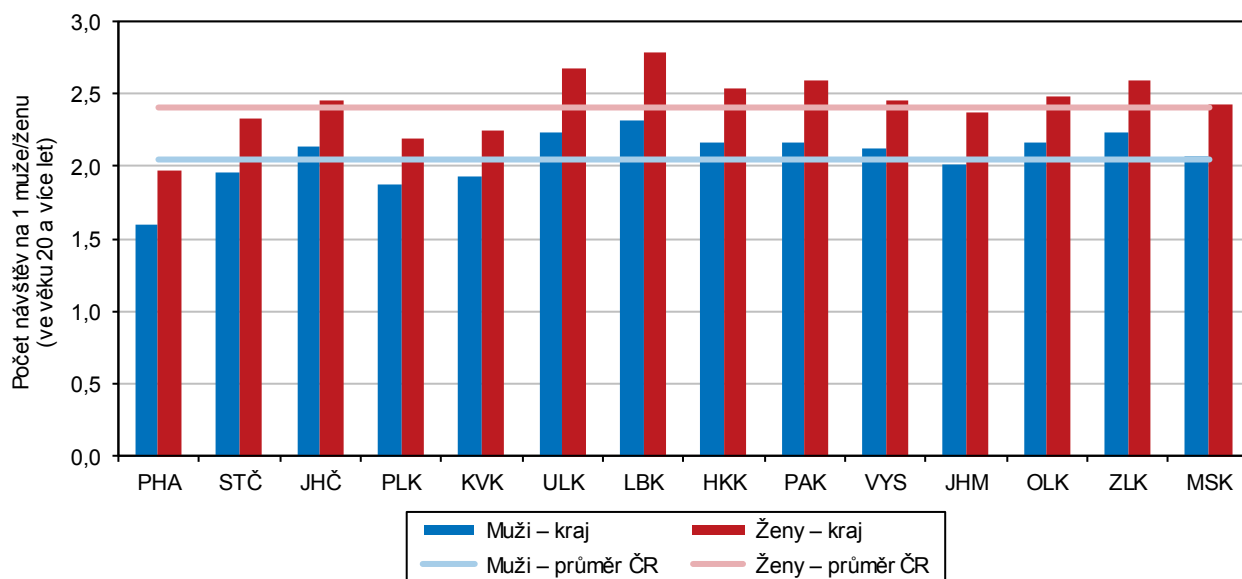
Tab 4.1 Ambulantní péče podle vybraných odborností a pohlaví v Kraji Vysočina

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

	Návštěvy (kontakty) v zařízeních ambulantní péče na 1 obyvatele				
	2010	2012	2014	2016	2018
	Muži				
Celkem	7,30	7,59	7,75	8,48	8,65
z toho					
praktický lékař pro dospělé	1,18	1,41	1,27	2,00	2,13
praktický lékař pro děti a dorost	2,18	2,24	2,18	2,16	2,19
praktický zubní lékař	1,45	1,51	1,53	1,58	1,54
ambulantní specialisté celkem	4,04	4,04	4,29	4,40	4,49
rehabilitace (fyzioterapeut)	0,42	0,45	0,47	0,46	0,47
	Ženy				
Celkem	10,24	10,61	10,71	11,49	11,72
z toho					
praktický lékař pro dospělé	1,36	1,76	1,51	2,34	2,45
praktický lékař pro děti a dorost	2,24	2,40	2,32	2,31	2,31
praktický zubní lékař	1,71	1,77	1,78	1,82	1,78
ambulantní specialisté celkem	6,46	6,37	6,64	6,70	6,81
rehabilitace (fyzioterapeut)	0,54	0,59	0,62	0,63	0,71

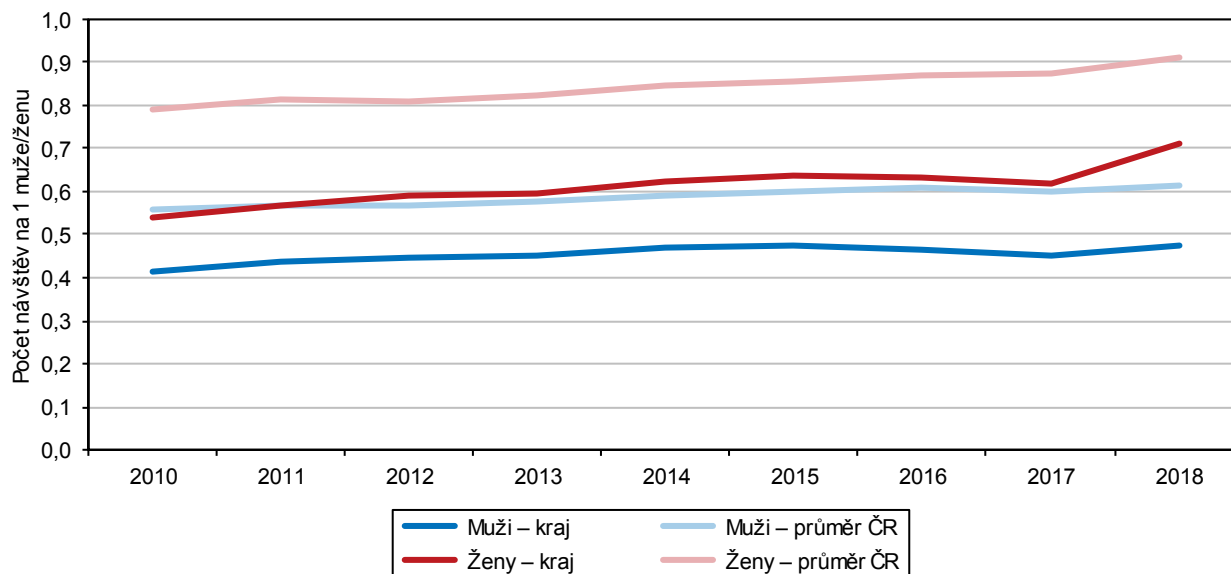
Graf 4.1 Návštěvy (kontakty) v ordinacích praktických lékařů pro dospělé na 1 obyvatele podle pohlaví a kraje bydliště v roce 2018

Pramen: ÚZIS

Graf 4.2 Návštěvy (kontakty) v rehabilitačních (fyzioterapeutických) zařízeních na 1 obyvatele podle pohlaví v Kraji Vysočina a ČR

Pramen: ÚZIS

Tab 4.2 Pacienti s vybraným chronickým onemocněním v Kraji Vysočina

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

na 1 000 obyvatel

	2014	2015	2016	2017	2018
Muži					
hypertenzní nemoci	173,7	202,7	209,3	211,3	212,7
ischemické nemoci srdeční	73,2	69,5	68,3	67,8	66,8
cévní nemoci mozku	23,0	23,6	23,3	23,4	22,7
Ženy					
hypertenzní nemoci	193,0	222,1	223,2	221,2	221,4
ischemické nemoci srdeční	66,9	67,2	64,3	62,8	60,3
cévní nemoci mozku	27,9	28,3	28,2	27,9	27,2

Počet mužů i žen hospitalizovaných v nemocnicích akutní péče na Vysočině od roku 2010 klesal, u mužů o 2,2 %, u žen o 4,6 %. Ve srovnání s celou Českou republikou je úbytek hlubší u mužů o 1,8 a u žen o 1,3 bodu. Pokles počtu hospitalizovaných se však neprojevil u všech věkových skupin, zatímco u mládeže (chlapci a dívky do osmnácti let) a u mužů a žen ve věku 19 až 64 let docházelo vesměs k poklesu počtu hospitalizovaných (nejvíce u mužů a žen ve věkové skupině 19 až 64 let, shodně přes 11 %), u seniorů pětadesátiletých a starších došlo k nárůstu hospitalizací, zejména to platilo pro muže (přírůstek 18,7 %).

Jiný byl vývoj hospitalizovaných v ostatních lůžkových zařízeních.¹ V těch se na Vysočině počet hospitalizovaných zvýšil, u mužů o 7,5 %, u žen o 4,1 %. Tím se kraj výrazně odlišoval od celé České republiky, kde došlo k poklesu hospitalizovaných (1,5 % u mužů, 5,2 % u žen).

Průměrná ošetřovací doba osob hospitalizovaných v nemocnicích akutní péče se v Kraji Vysočina mezi roky 2010 a 2018 výrazně zkrátila, u mužů na 8,2 dne (o 17,6 %) a u žen na 7,4 dne (o 19,0 %). Bylo to ještě o něco vyšší zkrácení ošetřovací doby než na celorepublikové úrovni (u mužů o 1,3 bodu více, u žen o 0,8 bodu).

¹ Jde např. o léčebny dlouhodobě nemocných, zařízení poskytující péči na ošetřovatelských lůžkách, samostatná lůžková zařízení s péčí DIP, NIOP, NIP, nemocnice následné péče, lůžková zařízení hospicového typu.

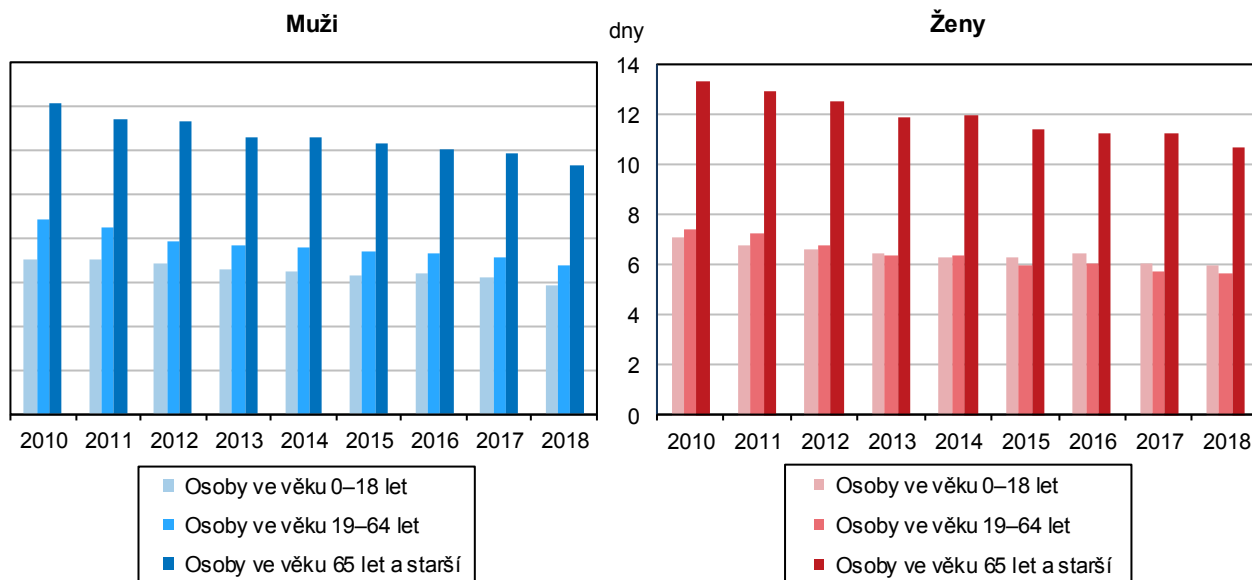

Logicky nejdelší je průměrná ošetrovací doba u osob pětadesátiletých a starších. Na Vysočině v roce 2018 činila u mužských pacientů z této věkové skupiny průměrná ošetrovací doba v nemocniční akutní péči 11,3 dne, u žen to bylo 10,7 dne. Ve srovnání s celou Českou republikou to bylo u obou pohlaví zhruba o půl dne více.

Pacienti z Vysočiny z věkové skupiny 0 až 18 let trávili v akutní nemocniční péči průměrně 5,8 dne (chlapci) a 5,9 dne (dívky), pacienti ve věku 19 až 64 let 6,8 dne a stejně staré pacientky 5,6 dne.

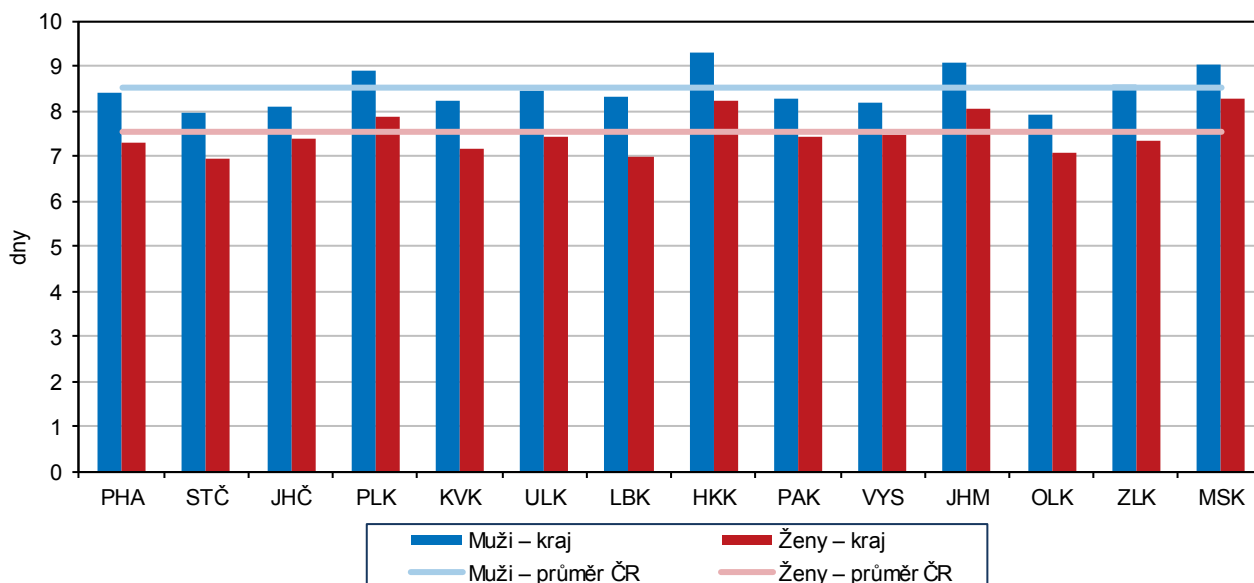
Graf 4.2 Průměrná ošetrovací doba osob hospitalizovaných v nemocnicích akutní péče podle pohlaví v Kraji Vysočina

Pramen: ÚZIS

Graf 4.3 Průměrná ošetrovací doba osob hospitalizovaných v nemocnicích akutní péče podle pohlaví v Kraji Vysočina

Pramen: ÚZIS

Druhým nejčastějším „zabijákem“ na Vysočině (stejně jako v celé republice) jsou dlouhodobě novotvary. Incidence² novotvarů na sto tisíc obyvatel v kraji činila v letech 2012 až 2016 u mužů 602,9 nových případů, u žen podstatně méně 488,7. Incidence u mužů byla prakticky na celorepublikové úrovni, u žen byla ve srovnání s republikou o něco nižší. Rozdíl v incidenci mezi pohlavími koresponduje se skutečností, že novotvary jsou obecně častější příčinou úmrtí u mužů než u žen. V rámci kraje byla incidence novotvarů ve srovnání se zbylými okresy podstatně vyšší na Třebíčsku a Žďársku, u žen byla nejvyšší v okrese Havlíčkův Brod.

Nejčastěji indikovanými zhoubnými novotvary byly na Vysočině v letech 2012 až 2016 u mužů zhoubné novotvary prostaty (133,8 případů na sto tisíc obyvatel), u žen zhoubné nádory prsu (125,4). Na další místo se u mužů i žen řadí zhoubné nádory tlustého střeva a konečníku a zhoubné průdušky, průdušnice a plíce, u obou byla incidence podstatně vyšší u mužů než u žen.

Jestliže druhou nejčastější příčinou úmrtí na Vysočině i v celé České republice jsou novotvary, pak na prvním místě stojí bezkonkurenčně nemoci srdce a oběhové soustavy. Na Vysočině od roku 2014 rostl u mužů i u žen počet chronických pacientů s hypertenzními nemocemi (v roce 2018 u obou pohlaví přes dvě stě pacientů na tisíc obyvatel). U mužů se zvýšil o 22,4 % u žen o 14,7 %. Naopak se u mužů i žen o více než desetinu snížil počet pacientů s ischemickými nemocemi srdečními a ubylo i pacientů s cévními nemocemi mozku.

Stejně jako v celé České republice i v Kraji Vysočina dále rostl počet léčených diabetiků. V roce 2018 to bylo 25 751 mužů a 25 736 žen. Ve srovnání s rokem 2014 se jejich počet zvýšil u žen o 4,7 % a u mužů dokonce o více než desetinu (o 10,5 %). Nárůst počtu léčených diabetiků byl na Vysočině srovnatelný, respektive o málo mírnější než na celorepublikové úrovni. V absolutních počtech se v rámci kraje v roce 2018 nejvíce diabetiků léčilo v okrese Žďár nad Sázavou (bezmála šest tisíc mužů i žen), jen těsně za něj se ale řadil třebíčský okres (5 782 mužů, 5 697 žen), ve kterém ale byl zaznamenán u obou pohlaví zdaleka nejvyšší nárůst počtu léčených diabetiků oproti roku 2014, u mužů o 19,6 %, u žen o 14,1 %.

Dočasná pracovní neschopnost

Zdrojem údajů o dočasné pracovní neschopnosti byla publikace „Dočasná pracovní neschopnost pro nemoc a úraz“, vydávaná Českým statistickým úřadem na základě dat z administrativních zdrojů ČSSZ. V roce 2018 činil v Kraji Vysočina průměrný počet nemocensky pojištěných osob 95 060 mužů a 106 025 žen. Průměrné procento pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz činilo u mužů 4,61 (o 0,57 bodu více než v celé České republice) a u žen 5,67 (o 0,76 více než v celé republice). V rámci kraje bylo nejvyšší procento pracovní neschopnosti u obou pohlaví nejvyšší v okrese Žďár nad Sázavou, ve kterém byl i nejvyšší průměrný denní stav dočasně práce neschopných. Nejnižší procento pracovní neschopnosti u mužů i žen měl na Vysočině jihlavský okres, vzdor vysokému dennímu stavu práce neschopných a velkému kalendářnímu počtu dnů pracovní neschopnosti. Tyto vysoké absolutní hodnoty kompenzoval v rámci kraje zdaleka nejvyšší počet nemocensky pojištěných osob.

² **Incidence** je počet nových případů onemocnění za určité časové období (nejčastěji za rok) vztažený na populační jednotku (nejčastěji 100.000 obyvatel).

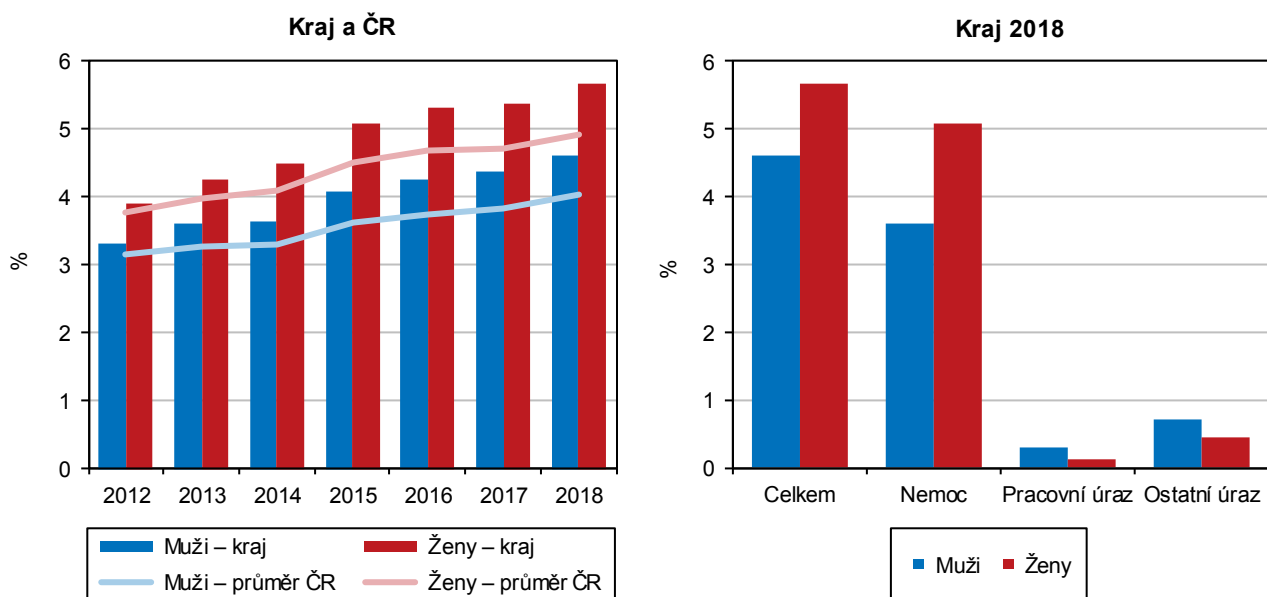
Tab 4.3 Dočasná pracovní neschopnost pro nemoc a úraz podle okresů v roce 2018

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

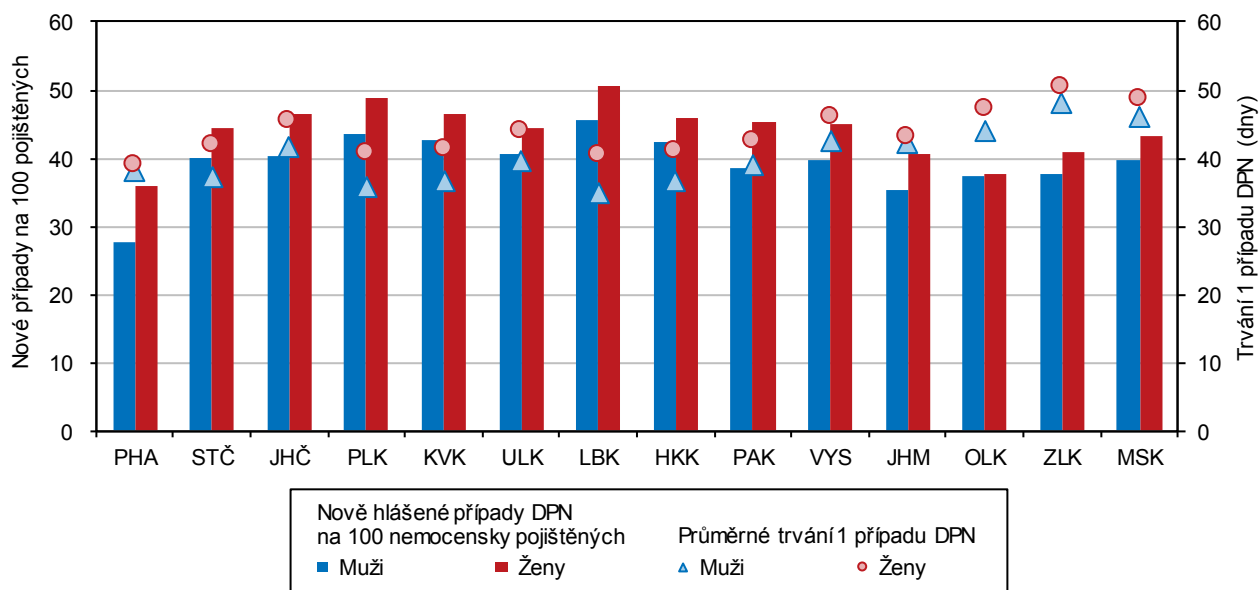
Kraj, okresy	Průměrný počet osob nemocensky pojištěných	Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti				Průměrný denní stav dočasně práce neschopných celkem v osobách
		celkem	v tom pro			
			nemoc	pracovní úrazy	ostatní úrazy	
Muži						
Kraj Vysočina	95 060	4,61	3,59	0,30	0,72	4 385
Havlíčkův Brod	15 339	4,70	3,70	0,33	0,67	721
Jihlava	26 462	3,93	2,99	0,25	0,68	1 039
Pelhřimov	14 936	4,82	3,73	0,37	0,72	720
Třebíč	16 910	4,52	3,50	0,26	0,76	765
Žďár nad Sázavou	21 414	5,33	4,24	0,31	0,78	1 140
Ženy						
Kraj Vysočina	106 025	5,67	5,08	0,14	0,45	4 768
Havlíčkův Brod	18 681	5,63	5,05	0,16	0,42	851
Jihlava	27 553	4,88	4,35	0,12	0,41	1 069
Pelhřimov	15 980	5,91	5,31	0,14	0,46	744
Třebíč	20 393	5,55	4,92	0,16	0,47	878
Žďár nad Sázavou	23 418	6,55	5,93	0,12	0,51	1 226

Graf 4.4 Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti podle pohlaví a důvodu v Kraji Vysočina

Pramen: ČSSZ

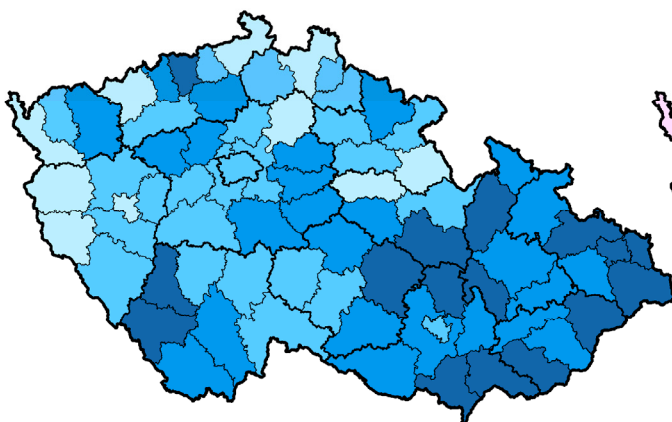
Graf 4.5 Dočasná pracovní ne schopnost (DPN) pro nemoc a úraz podle pohlaví a kraje bydliště v roce 2018

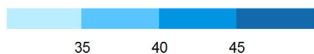
Pramen: ČSSZ

Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti podle pohlaví a okresů v roce 2018

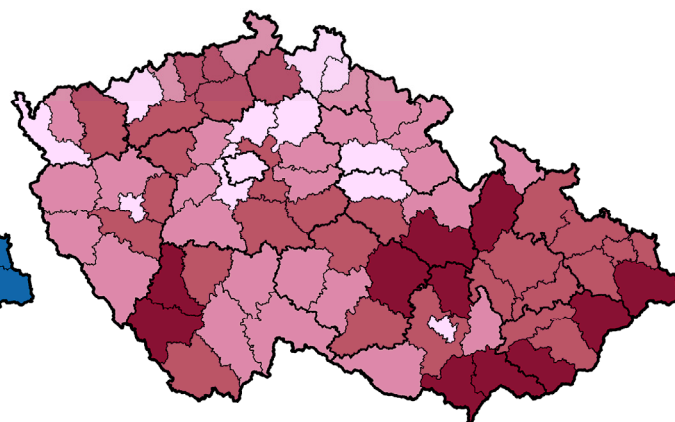
Muži

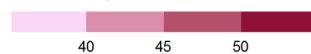
kalendářní dny

Ženy

kalendářní dny

Zdroj: ČSÚ

